

2. Лапшина І. Методика розвитку мовлення та ознайомлення з явищами навколишнього життя в дошкільному закладі : Посібник для самостійного вивчення курсу / І.М.Лапшина, Л.О.Калмикова, З.В.Сорока. – В 2-х ч. – Ч.2. – К.: НМЦВО, 2002. – 64с.
3. Нова школа. Простір освітніх можливостей: Проект для обговорення [Електронний ресурс] / Міністерство освіти і науки України / За заг. ред. М.Грищенка. – 34с. – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/2016/08/17/mon.pdf>.

УДК:[159.9356793.7]:376-056.2/.3

ТАКТИЛЬНІ ІГРИ ЯК ЗАСІБ РЕАЛІЗАЦІЇ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ПІДХОДУ В КОРЕКЦІЙНО-РОЗВИТКОВІЙ РОБОТІ З ДІТЬМИ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ

*Мельник Наталя, методист Центру Розвитку Дитини «СМАЙЛ»
Вінницький Центр Розвитку Дитини «СМАЙЛ» (Україна)*

TACTICAL GAMES AS A MEAN OF IMPLEMENTING AN INDIVIDUAL APPROACH TO CORRECTION AND DEVELOPMENT WORK WITH CHILDREN WITH SPECIAL EDUCATIONAL NEEDS

*Melnyk Natalia, teacher of the Child Development Centre «SMILE»
Vinnytsia Child Development Center «SMILE» (Ukraine)*

***Анотація:** Розглянуто особливості реалізації ідеї інтеграції дітей з особливими освітніми потребами в контексті реформування нової української школи. Показано особливості використання інноваційних технологій в роботі з різними категоріями дітей з функціональними обмеженнями. Представлено досвід роботи з дітьми, які мають порушення зору. З'ясовано особливості корекційно-розвиткової роботи з дітьми з особливими освітніми потребами.*

***Ключові слова:** інтеграція, діти з особливими освітніми потребами, інноваційні технології, корекційно-розвиткова робота.*

***Abstract:** The peculiarities of implementation of the idea of integration of children with special education needs in the context of the reform of the new Ukrainian school are considered. The features of the use of innovative technologies in work with different categories of children with functional limitations are shown. The experience of work with children with visual impairment is presented. The peculiarities of correctional and developmental work with children with special education needs are defined.*

***Keywords:** integration, children with special education needs, innovative technologies, correctional and developmental work.*

У контексті впровадження концепції «Нова українська школа» актуальності набуває ідея інтеграції дітей з особливими освітніми потребами в розвивально-освітній простір сучасної початкової школи. За офіційними даними в Україні близько 2% дитячого населення складають діти з особливими потребами. Більшість з них навчається у спеціалізованих закритих навчальних закладах. Завдяки реалізації ідеї інтеграції за статистичними даними

Міністерства освіти і науки України у 2016-2017 навчальному році в інклюзивних класах навчаються 4180 учнів, що на 53,6 відсотка більше, порівняно з 2015-2016 навчальним роком [3].

Сучасна державна політика та нормативно-правові зміни сприяють інтеграції дітей з особливими освітніми потребами у суспільство в цілому, та в приватний Центр Розвитку Дитини «СМАЙЛ» зокрема. Це означає, що однією з провідних ідей Нової української школи є створення нового толерантного суспільства для спільного навчання та розвитку усіх дітей з урахуванням їхніх потреб та можливостей [2].

Великого значення набуває питання щодо створення відповідного освітнього середовища. Актуальним питанням залишається вибір форм та методів роботи з дітьми з особливими освітніми потребами. Педагог повинен орієнтуватися на вікові особливості, індивідуальні потреби та можливості кожного учня, зокрема на рівень розвитку його вищих психічних функцій.

Вищі психічні функції (пам'ять, мислення, увага, уява та мовлення) дитини не є вродженими. Вони формуються у навколишньому середовищі, в процесі спілкування з дорослими. Опираючись на аналіз рівня розвитку кожної вищої психічної функції дитини педагог може підібрати продуктивні методи та форми роботи та підвищити їх якість за допомогою інноваційних технологій.

Враховуючи вікові особливості дитини, можна чітко побачити, що провідна діяльність дітей від 1 до 3 років є спочатку проста сюжетна гра, а від 3 до 7 років – творча рольова гра. У дітей з особливими освітніми потребами часто гра є маніпулятивною, безсюжетною та носить наслідувальний характер.

У вітчизняній педагогіці та психології темою гри цікавились такі відомі педагоги, як Л.С. Виготський, А.С. Макаренко, К.Д. Ушинський та ін. Сучасні педагоги використовують ігрову діяльність для корекції особливостей розвитку дітей в сучасній спеціальній педагогіці.

Рівень розвитку пізнавальної діяльності дитини в значній мірі залежить від рівня розвитку дрібної моторики. Якщо педагог підбирає правильну іграшку або гру для дитини, то це стимулює дитину до навчання та розвитку, дає якісний результат. Методика італійського педагога Марії Монтесорі, в основі якої лежить розвиток дрібної моторики та тактильних дій, набула популярності ще у середині 20 століття і показала високий рівень досягнення поставлених цілей. Вона є прикладом того, що навчатися та розвиватися може кожна дитина, головне створити їй потрібні умови та забезпечити необхідними матеріалами [1].

За концепцією Нової української школи діти отримують не лише знання, а й практичні вміння та формують нові навички, необхідні для повноцінного

життя. Для дітей з особливими освітніми потребами необхідно використовувати інноваційні технології, які забезпечують якісний рівень розвитку вищих психічних функцій та індивідуальний підхід у навчанні. Опираючись на сильні сторони дитини, ігри та іграшки повинні стати одним з головних інструментів у роботі вчителя та батьків. Підходити до вибору варто творчо та цілеспрямовано.

Вважаємо, тактильні книги та тактильні книги-театри можуть стати чудовою альтернативою друкованим книгам для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату, інтелектуальними порушеннями, комплексними порушеннями, дітям з проблемами зору та затримкою психічного розвитку (ЗПР). Іграшки мають бути багатофункціональними, опиратися в першу чергу на тактильні аналізатори і підкріплюватися іншими, які працюють у конкретної дитини. Вони мають бути безпечними та спрямованими на розвиток вищих психічних функцій. Якщо одну іграшку можна використовувати у кількох іграх, це розвиває уяву та фантазію дитини, формує вміння діяти не тільки за зразком, а й за власним рішенням.

Розглянемо приклад тактильної гри «Геометричні фігури» як засобу реалізації індивідуального підходу в корекційно-розвитковій роботі з дітьми з порушеннями зору. Геометричні фігури, виготовлені з тканини з різними наповнювачами (наприклад, гречкою, рисом, горохом, квасолею і т.д.) дають можливість дитині дослідити кожен бік і кут усіх фігур. Така гра сприяє активізації усіх вищих психічних функцій:

- Розвиває пам'ять та увагу. Фігури можна викладати в ряд і міняти місцями. Пропонувати дитині «побачити» пальчиками, що змінилося у рядку;

- Розвиває мовлення. Під час гри з такими фігурами дитина називає та запам'ятовує назви фігур, вчиться висловлювати свої спостереження, складає зв'язну розповідь. Це збагачує словниковий запас, розвиває дрібну моторику, що комплексно стимулює мовлення дитини;

- Розвиває мислення. Дитина досліджує фігури, підбирає на дотик різні предмети та порівнює їх за формою, аналізує та робить висновки. Тактильна гра дозволяє дитині самостійно обирати дії, досліджувати предмети навколишнього середовища, опираючись на тактильні фігури, а також використовувати набуті знання у житті;

- Розвиває уяву. Дитина разом з дорослими вигадує та грає в сюжетні ігри. Доречно використовувати казкотерапію.

Отже, інноваційні технології в корекційній педагогіці є пріоритетним інструментом для вдосконалення форм, засобів та методів навчання, виховання

та розвитку дітей з особливими освітніми потребами. Мультимедійні, інтерактивні, модульно-розвивальні, особистісно-орієнтовані та ігрові методики значно підвищують рівень освіти усіх дітей та сприяють досягненню основних завдань Нової української школи та усього українського суспільства.

Список використаних джерел:

1. Дмитриева В. Методика раннього развития Марии Монтессори. От 6 месяцев до 6 лет / В.Дмитриева – М: Издательство «Эксмо», 2008. – 224 с.
2. Концепція розвитку інклюзивної освіти. – Наказ МОН від 01.10.2010. – № 912.
3. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України <https://mon.gov.ua/ua/statistichni-dani>

УДК:316.77:616.896-053.2

**ДІАГНОСТИКА КОМУНІКАТИВНИХ НАВИЧОК
У ДІТЕЙ РАНЬОГО ВІКУ З АУТИЗМОМ**

*Мончак Тетяна, здобувач ступеня вищої освіти «магістр»
Науковий керівник: Чопик Леся, кандидат педагогічних наук
Вінницька академія неперервної освіти (Україна)*

**DIGNOSTIC OF COMMUNICATIVE SKILLS CHILDREN
WITH AUTISM DESORDER**

*Monchak Tetyana, master's student
Vinnytsya Academy of Uninterrupted Education, Ukraine*

Анотація. Стаття присвячена діагностиці проблем з комунікацією у дітей раннього віку. При виявленні порушень можливо діагностувати у дитини риси аутистичного спектру та корегувати їх.

Ключові слова: аутизм, діагностика, комунікативні навички, сумісна увага.

Abstract. Thesis is about diagnostic methods that help identified the problem in communicative skills. Autistic disorder could be identified with these methods and could be start the corrective course.

Key words: autism, communicative skills, diagnostic, cooperative attention.

Важко діагностувати проблему в ранньому віці, приблизно у півтора–два роки нормотипові діти та діти з аутизмом можуть зі сторони виглядати однаково, просто в кожного свої індивідуальні особливості.

Для спеціалістів та батьків важливо не упустити момент та якомога раніше визначити проблему в розвитку дитини. Для цього потрібно змінити критерій оцінки: не оцінювати через призму мовленнєвих навичок (знає певний обсяг слів, поєднує у словосполучення та прості речення), а визначати рівень комунікативної компетенції дитини. Давайте докладніше розглянемо, що саме слід розуміти під комунікацією та що дасть нам можливість діагностувати проблеми в розвитку.